

Inte bara inflytande

Magnus Karlsson
Martin Börjeson

Om oss

- **Magnus Karlsson**, docent i socialt arbete, Ersta Sköndal högskola. Har studerat brukarorganisationer sedan 1997 och är bl.a. sakkunnig i Socialstyrelsens terminologiarbete kring brukare.
- **Martin Börjeson**, docent i socialt arbete, Linköpings universitet. Har bl.a. varit chef och forskningsledare för FoU-Södertörn och sekreterare i *Evidensbaserad praktik – till nytta för brukaren* (SOU 2008:18).

Vem är brukare?

- Användare av i första hand de offentliga vård- och stödsystemen
- Anledning att uppmärksamma personer i särskilt utsatta brukarpositioner

Brukarens sammanhang

- Konsument av en tjänst
- Medborgare i ett välfärdssamhälle
- I behov av en insats
- Med en särskild kunskap
- Like bland likar

Frågan på frammarsch?

Term	Google, dec 2009	Google, feb 2013
Brukare	193000	696000
Patient	700000	532000
Brukarinflytande	48000	39000
Brukarmakt	530	3800

Makt och inflytande

- Det finns en alltid maktrelation mellan hjälpgivare och hjälpmottagare
- En delning av makt är krävande – och kanske inte alltid rimlig eller möjlig
- Inflytande som utlånad – men inte given – makt?

Demokratiproblemet

- Alla medborgare i Sverige ska ha samma möjligheter att påverka vård- och stödsystemen...
- ... men brukare ska ändå ha särskilda möjligheter?
- En lösning är *inflytande* på tjänstemannanivå, men ingen *makt* på politisk nivå

Betraktar vi 'politik' ...

... som en rationell teknik för att fatta beslut om samhällseliga angelägenheter där enskilda medborgare förväntas medverka med det gemensamma bästa för ögonen (och där de olika deltagarna antas ha samma förutsättningar att delta)

eller

... som organisation och/eller process; som en aktivitet där de enskildas medverkan bidrar till att utforma olika handlingsalternativ respektive lösningar

Rätten att delta

”Politik handlar inte bara om fördelning av materiella nyttigheter och bördor, utan också om ett offentligt erkännande av allas rätt att delta i det gemensamma”

Tone Alm Andreasson (2004) *Brukermedvirking, politikk og velferdsstat*, sid 454 (vår översättning)

Organiserat brukarinflytande – och enskilt

- Från kritiska brukarorganisationer till brukarenkäter och brukarinflytandesamordnare?
- Vem representerar brukaren...
- ... och vilken kunskapsgrund står denne på?

Evidensbaserad praktik (EBP)

”en praktik som är baserad på en sammanvägning av brukarens erfarenheter, den professionelles expertid samt bästa tillgängliga kunskap”

(SOU 2008:18, sid. 22-23)

En möjlig nutid och framtid

1. *Retorisk fas*
beskrivning och motivering av brukarmakt
2. *Representativ fas*
införande av representation och nya arbetssätt
3. *Integrativ fas*
frågan inkluderas i praktiken vardag
4. *Nyordning*
brukarmakt är en naturlig del av praktiken